

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea,
Parcul Ștefan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:
Pe un an . . . . . 120 Lei.
Exemplarul . . . . . 5 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

No. 2867—1927.

**Intregirile de salar pentru preoți pe lunile
Septembrie—Noembrie 1926.**

Comunicăm, că intregirile de salar ale preoților pe lunile Septembrie-Octombrie și Noembrie crt. s'au ordonat și acelea se pot ridica de la Oficiul Administrativ al fundațiilor diecezane pe lângă chitanțe separate pentru fiecare lună până cel mult în 10 Decembrie crt.

Oradea, la 20 Noembrie 1926.

No. 2907—1906

Concurs la parochia Rogoz

Pentru complenirea parochiei Rogoz (distr. Holod) prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 1 Februarie 1927.

Cererile se vor prezinta acestui Ordinariat până la termenul de mai sus.

Oradea, Șed. Cons. din 25 Noembrie 1926.

No. 2932—1926.

Sărbătoarea din 9 Decembrie

Dupăce Sărbătoarea conceperii Sf. Ana, când a conceput pe Preacurata Vergură Maria și care numai în Dieceza Noastră s'a introdus ca sărbătoare legală în ziua de 9 Decembrie, nu este împreună cu reșoas, am aflat de bine ca aceasta sărbătoare să o transpunem pe proxima Duminică după ziua de 9 Decembrie.

Oradea, la 1 Decembrie 1926.

PARTEA NEOFICIALĂ

Ziua de întâiu Decembrie 1918.

de AUGUSTIN COSMA.

Era în ziua Invierii Domnului spre seară. Doi învățăcei — ne spune Sf-ta Scriptură — mergeau din Ierusalim spre Emaus. Erau adânc întristați și turburați. Amintiri dureroase îngrămădeau în sufletele lor troene de amar și de durere. Sub povara cea grea pașii le înaintau greu, capetele se plecau adânc spre pământ, gurile lor tăceau. Din când în când, de mai scoteau câte-o vorbă, suna ca un scârțait de ușe ruginită. Glasul lor, — revărsarea durerii din suflete, plin de fier și amar.

Deodată se apropie de ei un al treilea călător și cu dragoste-i întreabă. De unde atâta întristare? De ce nasc pe buzele voastre numai cuvinte de durere.

Și s'a oprit mirați cel doi călători întristați, și-au întrebat cu glas îndărerat și ulmit de cel ce-i întrebase: *au ești străin de nu știi cele ce s'au întâmplat cu Isus*

Nazarineanul? Care era puternic înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul. Și noi credeam că va să izbăvească pe Israel, dar arhierii l-au dat la judecată de moarte și l-au răstignit". Și s'a întors Mântuitorul blând — căci El era, — către cel desnădăjduit și i-a muștrat cu mângâitoare cuvinte de dragoste: *O nepricepuților și zăbavnici cu inima a crede toate câte au grăit prorocii! Au nu se cădea să pătimească Hristos acestea, și astfel să între într-o mărime sa?"*

Acest sentiment al învățăcelilor, sentimentul trudei zădărnice, al aripilor frânte, al suferințelor nemeritate și nerăsplătite, de-atâtea ori a trecut ca un fier înroșit, ca un sloiu de gheață prin inima acestui popor din care facem parte. Câte suferințe, câte jertfe, până să între în slava sa!

Căci este o asemănare între suferințele Mântu-

torului nostru și ale poporul român. Și dacă nu cu privire la intensitate și efect, dar ambele suferințe au fost nemeritate. Căci nu pentru păcatele sale a suferit acest popor veacuri de-arândul, foame, lipsă, umilință de tot soiul, ci mai mult pentru calitățile sale, pentru virtuțile ce sunt săpate adânc în firea lui! A suferit, pentrucă străinii, ce-l împilau și-l aserviau se temeau că ziua ajungerii la lumină și bunăstare va coincide cu ziua sfârșitului domniei și a domniei lor.

Este aproape o minune, că acest popor neștiltor de carte și-a scris istoria durerilor, încercărilor, frământărilor și luptelor, dar și a nădejților sale, nepieritor de real și frumos — în poveștile sale.

Căci istoria lui este înduieșetoarea poveste a lui Făt-Frumos, din basmele bătrâne. El este acest Făt-Frumos, veșnic înstăpănit de Împăratul Roșu, Verde etc., — veșnic în slujbă străină. Care este pus la încercări grele, supraomenești, cari trebuiau să-l coste viața. În toate chipurile au încercat să-l piardă, fiindcă avea calități mari. Dar Făt-Frumos era fiu de rege năzdrăvan; știau împărații haini, că nu-l vor putea omorî, dar știau, că până e în slujba lor, nu-și va putea împlini menirea sa să cucerească și să-și serbeze în ziua eliberării sale, marea, împărăteasca, bine meritata nuntă cu Ileana Cosinzeana.

Intocmai ca simbolul istoriei și al nădejților sale, Făt-Frumos, și poporul român, a fost veșnic împilat, veșnic supus tuturor împărățiilor între marginile căroră a trăit. Și a fost flămânzit, și lipsit, și a fost flint în întunec, și a fost supus tuturor încercărilor menite să-l slăbească, sdrobească și îngroape. Căci toate faptele mărețe, cu cari se laudă împărații și popoarele ce ne-au subjugat, toate luptele Europei centrale, prin cari au susținut și respins toate năvălirile hoardele barbare, ce veneau dinspre răsărit, sunt ude de sângele nostru. Da, cu sângele nostru și-au îngrășat în războiul mondial, puterile centrale, pământul izbândei lor vremelnice, și acum ca 'ntotdeauna, împotriva intereselor noastre. Dar ce n'au putut să facă împărații haini din lumea poveștilor — să ucidă pe Făt-Frumos, — n'au putut-o înfăptui nici împărățiile urii din lumea realității: Sub aripile ocrotitoare ale Cralului din Răsărit, amintit în poveștile bătrâne, — Ferdinand I, regele tuturor Românilor, Făt-Frumos, — poporul român și-a serbat măreț, învingător, marea zi a nunții sale, marea sărbătoare a miresei sale: Unirea Ardealului cu Patria Mamă, în 1 Decembrie 1918.

Cu toate durerile trecutului, în ziua noastră mare sentimentul și glasul nostru n'a fost și nu este nici azi, al urii față de împilatori, ci al marelui față de împilăți. Dar glasul nostru, când sărbătorim marea zi a învierii noastre se adresează generației de azi, dar mai ales generației de mâine: Vlădărețelor neamului nostru, mlădițelor tinere, germenii pomului nostru roditor al zilelor de mâine. Pe noi, dar mai

ales pe voi, nădejdea noastră de mai bine, trebuie să ne cuprindă o milă, o nesfârșită milă față de acest popor, ce atât a suferit, milă de voi și viitorul vostru. Dar nu o milă stearpă, lipsită de putere de viață, ci milă creștinească, generatoare de impulsuri spre munci producătoare de dragoste.

A lubi însă, înseamnă a jertfi. Cine zice că iubeste și nu jertfește, și mai ales nu se jertfește — acela mințește, iar cine jertfește nu mai trebuie să accentueze că jertfește, ca să nu compromită jertfa.

Frazele noastre de dragoste și jertfă, departe și ascuțit sunătoare, ca tinichelele izbite, ușor pot să îmbete și să zăpăcească generația tină, căci noi suplinim adesea prin aceste fraze, jertfa din suflete. Și ușor le poate frânge aripile avântului lor, faptul că noi generația de azi, noi învățăceii din ziua învierii Domnului, părăsim, prin sufletele noastre desnădăjduite, prin criticile noastre nedrepte și nemeditate, — Ierusalimul învierii noastre și ne depărtăm spre Emausul desnădejdiei în puterea de viață a acestui popor.

E o rușine dacă am face-o, și am avea dreptul numai atunci să desperăm și să ne'ndoim de viitorul și puterea de viață a acestui popor, dacă n'am avea nici un dram de jertfă pentru țară și popor în sufletele noastre, și deci am fi pur și simplu profitori ai jertfei altora. Dar nu suntem, nu putem să fim, căci strămoșii străluciți nu pot să nască nepoți corcîți. Mai ales că acești strămoși, s'au născut, au crescut și au luptat în umbra bisericilor. În toate luptele, năcazurile, încercările lor — ca și Făt-Frumos ocrotit de umbra căsuței Sfetei Vineri — ei aveau atitudinea Mariei: se așezau în umbra altarelor la picioarele Mântuitorului, și ascultau cuvintele lui; lumina ce i-a condus, prin întunecimea veacurilor, la izbândă.

Toate gândurile bune, toate rosturile măestre, toate faptele mărețe ale strămoșilor noștri au pornit din puterea de viață a bisericii. Și dacă și de aci înainte ne vom așeza temelia viitorului nostru pe această stâncă, porțile tuturor Iudurilor Răsăritului, Apusului, Nordului și Sudului se vor izbi ca valuri neputincioase de această stâncă.

„Să se lipească limba mea de gâttelej meu, când îmi volu uita de tine Sioane“, este blăstămul strămoșilor adresat nepoșilor, când aceia ar vrea să-și uite că zidurile, la aparență neputincioase, ale bisericuțelor de lemn i-au apărat de perire și i-au ocrotit să poată ajunge la starea de azi.

Ar fi un păcat de neertat ca noi generația din umbra altarului jertfelor mari, să consumăm numai rămășițele de carne din jertfele de pe altarele slujbei învierii noastre.

Dacă o puteau face aceasta preoșii păgâni, noi nu o putem face fără să fim adevărați canibali, căci pe altarele neamului nostru nu s'au jertfit hecatombe

de animale, ci hecatombe de dureri și trupuri de ale părinților și fraților noștri.

Eu cred în puterea de viață a acestui popor, și'n puterea de jertfă a generației de azi, cu toate păcatele ei, dar aș vrea ca nădejdea sufletelor noastre să crească într'un turn până la ceruri, care să ne

dea siguranța că acest popor nu va pieri, oricât s'ar părea de nesiguri pașii lui, — merge încontinuu spre finta sa binedefinită de-a deplini, și va deplini, de-a întregi, căci are callități să întregească: mărtrea strămoșilor săi.

Centenarul nașterii lui Alexandru Roman în Aușeu

În ziua de 28 Noemvrie cărturarii de seamă ai județului Bihor și poporul de pe frumoasa vale a Crișului-repede, cu mare solemnitate, au prăznuit în Aușeu împlinirea alor 100 de ani dela nașterea lui Alexandru Roman. Profesorul Alexandru Roman, care s'a născut la 26 Noemvrie 1826 în Aușeu, lângă Aleșd, a muncit o viață întreagă pentru fericirea neamului românesc și pentru împlinirea yisului nostru: România mare de azi. Românii din județul Bihor ca și sub vraja unui miracol s'au adunat în ziua de 28 Noemvrie a. c. în comuna Aușeu, să vadă căsuța modestă în care s'a născut Alexandru Roman: profet și luptător al aspirațiilor neamului românesc. De subț poalele Vlădesei și ale Dealul Craiului, desub Munții de aramă și jos de pe valea Crișului-repede, până din colo de Aleșd, se adunară bătrâni cu plețele cărunte, bărbați, tineri și flăcăi, fete frumoase și copii, ca să prăznuiască pe un fiu al regiunii lor.

Serbările au fost prezidate de P. S. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu, episcopul român unit al Orăzii. P. S. Sa sosește la ora 9 cu automobilul din spre Oradea și este primit pe teritorul comunei de pretorul plasei Aleșd d. Petru Bulzan și de notarul comunal d. Ioan Sabău. Pretorul salută pe P. S. Sa prin cuvinte însuflețite, iar P. S. Sa îi răspunde prin vorbe pline de căldură părintească.

Sosit în fața bisericii, episcopul este primit de clerul protopopiatului Vadului, în al cărui nume M. O. D. Dr. Paul Luran, protopop de Vad, aduce omagii de supunere și iubire bunului păstor care a jinit, ca azi, din ocaziunea prăznuirii nașterii lui Alexandru Roman, să fie în mijlocul credincioșilor acestei comune. Episcopul răspunde arătând însemnătatea culturală a zilei carea mai potrivit o putem serba ridicând întâi rugăciuni de mulțumită lui Dumnezeu, că a învredni it neamul românesc a avea bărbați învățați ca Alexandru Roman, care s'a născut aici în Aușeu înainte cu 100 de ani.

Intrând clerul în biserică, Prea Sfinția Sa este primit cu frumoasa cântare „Iată preotul!...” executată de corul cu orchestră al catedralei unite din Oradea sub conducerea măestrului compozitor Francisc Hubic.

Biserica era tixită de popor și de cărturari, între cari remarcăm pe Dr. Aurel Lazar președintele Astrei în B hor, Ștefan Mărcuș, prefect de poliție al municipiului Oradea, Ioan Sabău notar pensionar, (Groși), Dr. Moldovan notar public în Aleșd, Dr. Vasile Bledea, advocat în Oradea, Dr. Teodor Popa președintele „Hilariei” din Oradea, Teodor Neș, directorul liceului „Emanuil Gojdu” din Oradea, I. Sfârlea avocat în Aleșd ș. a. Mii de credincioși cari nu încăpură în biserică, ocoliră sfântul lăcaș jur împrejur, ascultând cântările, ale căror acorduri se strecurau pe ușile deschise ale bisericii. La mijlocul

sf. liturghii P. S. Sa episcopul rostește o predică frumoasă, în care arată înțelesul Evangheliei de azi cu bogatul, carele nu poate ajunge în raiu, deoarece nu urmărește alt scop, decât adunare de comori materiale. În cele ce urmează arată cum înainte cu 100 de ani aici în Aușeu trăia o familie cinstită de preot, căruia i-se născu un fiu botezat Alexandru. Acest copil, crescut sub paza ochilor și cu multă jertfă de cheltuieli a părinților săi, devine un mare învățat și harnic luptător pentru drepturile, fericirea și înaintarea neamului românesc. Prea Sfinția Sa roagă părinții să-și iubească copiii; cere ca și dânșii să aducă jertfă pentru copiii lor, crescându-și la școală, pentrucă numai așa se vor alege din ei bărbați de seamă, ca Alexandru Romanu, care de aci din Aușeu, dela școala românească și-a început studiile, pe cari le-a continuat la Beiuș, Oradea și Viena împăraților habsburgi. Prin talentul și sârghița sa el a făcut lucruri mari, prin cari ne-a pus să-l admirăm, și pentru cari noi azi sârbătorim amintirea lui aici în biserică și casa parochială unde în urmă cu 100 de ani el s'a născut. . . .

Vorbele episcopului au mișcat poporul până la lacrimi. Acordurile melodioase ale liturghiei lui Muzicescu acompaniată de orchestră, întrepuie tăcerea, atrăgând atențiunea credincioșilor spre cor și altarul încunjurat de preoții liturghisitori, între cari vedem pe canonicul Dr. Grigore Pop, deputat de Bihor, Dr. Paul Luran, Simion Gocan, Teodor Stanca, Coriolan Man, Petre Herțeg, Lazăr Apateanu și George Bonea, iar ca diaconi pe Mon. Vasile Barbul și ceremonialul Fr. Nichita. Liturghia se termină cu parastasul oficiat pentru odihna sufletescă a lui Alexandru Roman.

După serviciul divin poporul se adună în curtea casei parochiale în care se născu Alexandru Roman. Episcopul ocupă scaunul prezidențial având la dreapta și la stânga pe oratorii zilei, înainte poporul, iar pe coridorul casei parohiale sta mulțimea de domni, doamne și domnișoare venite din orașe și sate la acest mare praznic.

Episcopul prezident deschizând ședința festivă arată importanța zilei și roagă poporul să asculte cuvântările ce vor urma, din cari vor putea cunoaște ce a făcut Alexandru Roman pentru binele și fericirea neamului românesc. Șirul cuvântărilor îl începe oratorul festiv al zilei:

Dr. Iacob Rađu, prelat papal și prepozit al capitulului român unit de Oradea, care într'o cuvântare (publicată într'alt loc al revistei noastre), arată meritele acestui mare român, devenit nemuritor pentru neamul său. Vorbele savantului prelat au fost viu și îndelung aplaudate.

Dr. Aurel Lazar, în numele „Astrei” aduce prin glasul de recunoștință al acestei înalte societăți culturale memoriei lui Alexandru Roman. Pliu de în-

sullețire înfățișează activitatea culturală pe care a depus-o marele născut al comunei Aușeu pentru luminarea poporului ardelean.

În numele eparhiei ortodoxe române din Oradea vorbește profesorul *Dr. Vasile Lăzărescu*, care prin cuvinte bine simțite tâlmăcește omagiile acestei episcopii memoriei lui *Alex. Roman*, ca unuia care în vremurile cele mai grele ale istoriei a luptat pentru idealul național al poporului său. Oratorul asigură că pentru acest ideal biserica ortodoxă rom. și pe viitor e gata să muncească, ca și în trecut, alături de biserică unită. E viu aplaudat.

Dr. Victor Fildan, primnotarul județului Bihor, din încredințarea prefectului *Iosif Iacob* depune omagiile guvernului și ale județului Bihor înaintea memoriei lui *Alexandru Roman* zicând, că acest mare și nemuritor fiu al județului a fost un vrednic luptător, care prin activitatea sa a contribuit în largă măsură la înfăptuirea României mari de azi. Meritele lui sunt mari, pentru că el a luptat în cele mai periculoase vremuri și când neamul nostru avea pușini în vățași ca dânsul.

Profesorul *Dr. Constantin Papel* vorbește în numele liceului greco-catolic din *Beiuș* zicând că *Alexandru Roman* a fost elev și profesor la acest liceu. Prin munca sa a contribuit mult la înălțarea prestigiului și a strălucirii acestei instituțiuni, care peste doi ani și ea își serbează centenarul existenței sale și a cărei faimă este cunoscută pretutindenea între Români. Profesorul *Dr. Pavel* în legătură cu activitatea lui *Alexandru Roman* arată multe detalieri importante și interesante din istoria culturală a Bihorului, cari se vor publica.

Teodor Neș, director al liceului *Emanuil Gojdu* din Oradea, prin o cuvântare binechibzuită, arată importanța activității lui *Alexandru Roman* pentru zilele de azi. *Alexandru Roman* poate servi ca exemplu în lupta pentru viitorul fericit al neamului, tuturor elevilor și profesorilor de azi.

În numele călugărilor Ordinului *Prèmontrei* din Oradea, din încredințarea părintelui *Prof. Bartolomeu Leeb*, șef al călugărilor ord. *Prèmontrei* din România, domnul profesor *Dr. Godehard Szombach* rostește în românește o cuvântare bine simțită, arătând, că *Alexandru Roman* în anii 1851—53 a fost profesor la liceul lor din Oradea. În aceea vreme avea 95 de elevi români pe cari îi instrua în limba și literatura română. Se închină cu smerenie în fața memoriei lui, fiindcă a fost un mare bărbat al neamului său. Cuvântarea e aplaudată.

Canonicul *Dr. Grigorie Pop* deputat de Bihor, din încredințarea Camerei deputaților aduce memoriei lui *Roman* recunoștință din partea acestei corporațiuni legislative. *A. Roman* timp de 22 ani a luptat ca deputat de Bihor pentru drepturile Românilor în parlamentul din Budapesta. El toată activitatea sa politică a îndreptat-o spre un singur fel: apărarea drepturilor națiunii românești. Iată acesta este motivul că el va rămânea neperitor pentru noi Români, pentru apărarea drepturilor cărora *Alexandru Roman* a fost închis în temnițele ungurești și a fost grav amendat. Cuvântarea a fost adesea întreruptă de aclamări și entuziastul orator viu aplaudat.

În numele inspectoratului școlar, regiunea Oradea, vorbește insp. *Petre Corolu*, arătând meritele lui *Roman* pentru școală.

În numele studenției dela *Facultatea de drept*

din Oradea vorbește *d. Trăian Tâmaș*, student în drept, care relevă meritul lui *Roman* de a fi înființat la Oradea o societate de lectură pentru studențimea și elevii de atunci, lucru de mare importanță culturală și națională pe acele vremuri de vitregie pentru poporul român.

O nouă și frumoasă scenă se începe urcând pe tribună canonicul *dr. Grigorie Pop*, deputat de Bihor, care aduce spre știre poporului, că guvernul a decorat pe fostul primar *Nicolae Dejeu*, cu „Răsplata munci” pentru meritul său, că a ridicat o prea frumoasă școală în Aușeu, închinată memoriei lui *Alexandru Roman* și numită cu numele marelui născut al comunei.

Fostul inspector școlar *Ioan Silaghi-Corbu* cetește decretul regal, iar deputatul *dr. Grigorie Pop* pune pe pieptul bravului primar „Răsplata Muncii”. Furtunoase ovații și strigăte de „Să trăiască!” însoțesc această scenă, poporul ovaționând pe un primar, care a ridicat cel mai frumos monument unui nemuritor al comunei sale.

După aceasta ia cuvântul profesorul *Petre Dejeu* fost consilier cultural al municipiului Oradea, și dânsul născut al comunei și membru al Comitetului organizator. Prin vorbe pline de entuziasm aduce bunului episcop diecezan recunoștința și mulțumita poporului din Aușeu și jur pentru dragostea de părinte bun sufletească care l-a adus în mijlocul fiilor săi credincioși, cari și ei în mod demn au onorat prezența și osteneala episcopului lor diecezan. Ziua de azi va trăi în veci în sufletul poporului întrunit. Ca o minune așa se prezintă ziua de 28 Noemvrie de azi, pe care Dumnezeu o a aurit atât de frumos cu razele strălucitoare și calde ale soarelui, parcă Dumnezeu anume a voit, ca această sărbătoare să o fimem aici sub cerul liber, unde *Alexandru Roman* s'a jucat ca copil, unde el a meditat asupra viitorului neamului său, pe care a voit să-l vadă liber și fericit.

Cu vorbe sentimentale mulțumește păstorului înalt frumoasa liturghie episcopască și cântările corului cu orhestră, pe cari rar îi este poporului dat să le audă la sate cum este și comuna Aușeu locuită de un popor cinstit și bun, dar sărac și avizat la ajutorul conducătorilor țării. Apoi mulțumește tuturilor oratorilor, intelectualilor, cari au participat la această serbare, precum și poporului venit din satele îndepărtate din jur, invitându-i totodată la banchet.

După aceasta episcopul ridică ședința festivă amintind prin câteva vorbe, că Academia Română va fixa o tablă de marmoră pe frontul casei parohiale întru amintirea acestei zile istorice.

În localul școlii — după serbare s'a dat un banchet pentru una sută persoane, la care s'au rostit mai multe toasturi între cari *P. S. Sa Valeriu Tr. Frenju* pentru *M. S. S. Regele* și *Augusta Casă domnitoare*, d l *dr. Lazarescu*, delegatul episcopiei ortodoxe, pentru sănătatea *P. S. Sale*, *dr. Aurel Lazar* pentru comitetul aranjator, care de fapt și merită toată lauda și recunoștința, că într'o vreme, când cu toți avem nevoie de multă dragoste de neam, a știut evoca așa de frumos menirea unui fiu al Bihorului și-al biseiciei noastre, carele pe altarul națiunii și-a jertfit toată energia.

Meminisse iuvabit!

Raportor

Discurs festiv

ținut la serbarea aniversară de 100 de ani dela nașterea lui ALEXANDRU ROMANU, în comuna lui natală AUȘEU la 28 Noiembrie 1926

de Dr. IACOB RADU, Preposit capitular.

I.

În zilele de mari prefaceri și epocale schimbări prin cari neamul românesc a trecut și în urma împlinirii idealului național, vrednicit prin suferințele de veacuri, dar mai ales prin jertfele nenumerate de sânge și vieți omenești, din marele război mondial, datori suntem a ne folosi de toate mijloacele și a căuta toate căile prin cari să ne putem croi noul drum în lume, să ne alcătuim nouile rosturi de viață. Și fiindcă „*Historia est vitae magistra*” adică cunoașterea trecutului este mijlocul cel mai bun pentru luminarea căilor și îndreptarea pașilor în viitor, este de lipsă, precum spune un distins academician al nostru: „Să ne întoarcem cu privirile minții spre trecut, ca să vedem drumul făcut, să vedem de unde am plecat, cum am înaintat, ce greutăți au trebuit să fie biruite și înlăturate, prin ce mijloace și în ce fel s'a câștigat ce avem, și din cari pricini nu s'a putut câștiga ce ne lipsește; să vedem apoi cine și cum au fost aceia cari au asudat în munca sfântă pentru înaintarea spre lumină, spre libertate, spre mai bine; cine și cum au fost eroii luptelor grele cari s'au purtat și cari au presărat ca mucenicii cu viețile lor lungul drum al calvarului milenar al neamului nostru, unul din calvarulele cele mai lungi și mai grele dintre toate pe cari le-au trăit popoarele lumii.”¹⁾

Adevărat este că precum zice cronicarul Miron Costin: „*Nu sunt vremile sub cârma omului, ci bietul om sub vreme*”, dar oamenii mari cu mintea lor luminată și cu inima tare, pot îndrepta măcar în câțiva cârma vremii, pot să imblânzească răutatea oamenilor și să întoarcă mai înspre bine vitregimea soartei. Poporul român, mai ales cel din Transilvania și Ungaria, a petrecut veacuri îndelungate sub sălbatece prigoniri și neomenească opresiune, în orbie și sufletească și întuneric și nenorocirea lui a fost cu atât mai mare, cu cât arareori se ivea câte un bărbat care să îl poată apăra și ocroti. Vitejii lui au căzut în lupte, nobilimea din ale cărei rânduri se ridicau pe acele vremuri povățuitoarii neamurilor l'a părăsit pe încetul de dragul privilegiilor și a favorurilor lumești și s'a contopit în neamurile cuceritoare. Doară câte un vlădică de se mai află prin cele mănăstiri sau schituri, ascunse prin desimea codrilor și prin văgăunile munților, care să mai aibă curajul de a-și ridica glasul ca și Moise în robia Eghiptului, în favorul mult obidatului lor popor de robi, fără drepturi și fără pământ.

Numai târziu de tot prin veacul al XVIII-lea, după ce prin unirea din anul 1700, s'au deschis și fiilor poporului român unele școli, și mai ales după deschiderea școlilor din Blaj în anul 1754, s'au ridi-

¹⁾ I. Bianu: Incepătorii Academiei Române, în revista „*Ilustrația*”, numărul din Noiembrie 1921 p. 2.

cat și din sânul lui bărbați destoinici și îndrăzneți cari dela anul 1791 prin cunoscuta petiție numită: „*Supplex Libellus Valachorum*”, au pornit lupta de desrobire națională, tot cu mai mare râvnă și îndârjire dusă până la izbânda deplină.

Între cei mai grei ani ai vieții poporului român din Transilvania și Ungaria au fost cei ai revoluției din 1848—49. Suflul cald al libertății, care de mult pornise de către apus, străbătuse până la poalele Carpaților, lanțurile iobăgiei s'au frânt, dar poporul român din Ardeal a fost silit să prindă arma în mână ca să-și apere casa și moșia, acum devenite proprietatea lui, dreptul de om și libertatea pe care abia o văzuse și acum iarăși era în primejdie să o piardă, strivită de trufașul călcăiu al unei nații îngâmfate ce se credea menită a fi stăpână pe veci peste acest popor de robi.

Dar după încetarea luptei, după biruința la care și poporul român contribuise cu jertfa alor 40.000 de morți și cu incalculabile pagube materiale, cum-păna norocului iarăși s'a întors în defavorul lui. Promisiunile făcute în zile de strimtoare s'au uitate și în loc de libertatea dorită și făgăduită ne-am trezit cu absolutismul, sub carele poporul român ce e drept a prosperat în câțiva materialicește,¹⁾ dar în privința conștiinței naționale, mai ales în aceste părți ungherene, se afla în cea mai mare primejdie de a fi cîtușit de germanism, unghurism și slavism. De aceea atunci avea mai mare lipsă de bărbați conducători, chiar și mai mult decât în războiul cu arme, pentru că din nefericire Români din diferitele provincii ale imperiului austriac nu aveau o conducere unitară, nu erau uniți în sfaturi și nici solidari în luptă.

Tocmai la începutul absolutismului, pe la anul 1850, s'a ridicat printre conducătorii Românilor din Bihor, cu entuziasmul tinereții, dar și cu o temeinică pregătire sufletească, *Alexandru Roman*, carele aproape o jumătate de veac avea să strălucească printre cei mai vrednici bărbați ai neamului românesc întreg.

1. Romanu s'a născut în această comună Aușeu, la 26 Noiembrie anul 1826, deci acum sunt 100 de ani, din părinții: Ioan Pop sau Papp preot român-unit și Maria Dragoș. Numele de Romanu l'a luat împreună cu fratele său mai mic Iosif Romanu, ajuns bărbat distins și el, pe când erau studenți în clasele gimnaziale.²⁾

¹⁾ Gh. Barițiu: *Istoria Transilv.* t. II pag. 618 și t. III 35.

²⁾ În anul 1883 au rugat pe episcopul Mihail Pavel să dea ordin parohului din Aușeu să însemne în matricula botezătorilor cumcă ei ca studenți în clasele gimnaziale, cu învoirea tatălui lor, au reluat numele familiar de Romanu, pe carele tatăl lor l'a avut mai înainte de a veni din Ardeal în dieceza Orășii. Ordinul cerut s'a și dat în 22 Martie 1883 N.º. 799, precum este și însemnat în matriculă.

II.

Preoții români au fost veacuri darândul singurii luminători și povățuitori ai poporului chiar și pe vremea când mulți dintre ei abia se deosebeau de credincioșii lor prin ceea ce purtau barbă și știau să citească evangheliile și cazaniile în Dumineci și sărbători, dar la scris mai puțin erau îndemnatici, poporul legat de glie îi considerase de adevărații săi părinți sufletești cari afară de mângăierea credinței de care îi puteau împărtăși purtau la fel cu ei amarul vieții și greutatea jugului iobăgesc.

Cu toată această stare umilită și deplorabilă însă, preoții pelângă școalele mănăstirești unde fii lor își puteau însuși cunoștințele statului preoțesc, mai ales dacă erau și nobili, li se deschideau și alte școli și astfel din sânul familiilor preoțești s'au ridicat și mai toți intelectualii români în veacurile trecute, ba chiar și azi foarte mulți dintre ei tot din familii preoțești se trag.

Așa a fost și Alexandru Papp, mai târziu Romanu, vlăstarul sănătos al unei vechi familii preoțești care de aci din aceasta comună Aușeu, unde sub ochii părintelui său își va fi câștigat cele mai elementare cunoștințe în școala ce exista pe atunci, a plecat la liceul din Oradea și Beiuș și un an la Academia de drept, apoi în seminarul Sf. Barbara din Viena unde a studiat 3 ani teologia și, silit fiind a întrerupe din cauza revoluției din 1848, anul al patrulea l-a terminat, se pare, pe cale privată în Oradea.

După terminarea cursului teologic amăsurat obiceului urmat până în zilele noastre de a se recruta

In amintirea lui Alexandru Roman

— Cu ocaziunea aniversării centenarului nașterii sale. —
(26 Noembrie 1826.)

Bun gând au avut frații bihoreni să comemoreze la 26 Noembrie c. centenarul nașterii lui Alexandru Roman, fost profesor universitar și membru al Academiei Române.

El a fost unul din cel mai mari patrioți pe care i-au avut nu numai Bihoreni, ci Românii de pretutindeni.

După ce colaborase mult la „Concordia“ lui Sigismund Pap, la începutul anului 1868 fondează ziarul „Federațiunea“.

În articolul-program, publicat la 3/15 Ianuarie 1868, Alexandru Roman spunea, între altele:

„Sufletele noastre la Dumnezeu! inimile și brațele în serviciul națiunii române! Să stăruim cu toții a reedifica altarele cele dărâmate ale Românilor. Să bucinăm în toate zilele cauza naționalității noastre, până ce se va preface în sânge și măduvă în toți fiii României; să o audă popoarele cele cultivate ale Europei, să o cunoască dearestul aceia, cari se prețac a nu o înțelege, ca în urmă puterea cea rigidă să cedeze puterii ce zace în drept și dreptate.“

profesorii liceului din Beiuș dintre cei mai distinși absolvenți de teologie, Al. Roman în anul 1848 fu numit profesor la liceul din Beiuș unde a funcționat numai în anul 1848-1849 apoi s'a reîntors la Oradea unde a funcționat ca actuar diecezan până în anul 1850 când în anul acesta înființându-se la liceul ordului, premonstratenz din Oradea catedra de limba română ca studiu facultativ pentru cei 95 elevi români, Romanu fu numit titularul acelei catedre pe care o ținu până în anul 1853 când episcopul V. Erdelyi l'a trimis la Viena spre a face cursul menit pentru profesorii secundari, adică filosofia sau literale. Încă în anul școlar 1843—4 au voit tinerii studenți din Oradea să înființeze o societate literară pentru: „Cultivarea limbii și ținerea naționalității“, dar în urma unor regretabile certe confesionale societatea atunci nu s'a putut înființa. Fericita idee însă nu a fost părăsită și după zilele de groază ale revoluției din 1848 s'a reluat iarăși și sub protecția și ajutorul episcopului Vasile Erdelyi, a canonicului Iosif Papp Silagyi consilier școlar c. reg. și a lui Dimitrie Ionescu inspectorul școalelor gr. ort. societatea s'a înființat în anul școlar 1851—2 sub numirea de „Societatea de lectură a junimei studioase la academia de drepturi și archigimnaziul din Oradea-Mare“ având aprobate statutele prin decretul guvernului civil și militar din Buda cu datul de 21 Martie 1852 No 838. Ședința de deschidere s'a ținut în 25 Iunie fiind proclamat patron Episcopul Erdelyi, supraveghetor canonicul J. P. Silaghi și conducător Al. Romanu, iar membrii studenții români dela Academia de drept și cei din clasa VII și VIII a liceului ordului premonstratens. (va urma)

„Spre acest scop am înființat „Federațiunea“, ca cu puterea condeului să apărăm drepturile noastre, să combatem nedreptatea și absolutismul îmbrăcat în sdrențe constituționale, să deșteptăm conștiința națională a confracților noștri, cari dormitează în somnul nepăsării sau cari pentru interese materiale trecătoare sunt destul de lași a părăsi cauza cea sfântă a mamei care i-a lăptat.“

Cu bărbăție rară, Alexandru Roman spunea că împărăția habsburgică nu are viitor decât pe baze federative.

Însuși dualismul austro ungar din 1867 îl considera ca primul pas spre federațiune, iar de nu, observa el cu glas profetic, acela va fi ultimul pas spre disoluțiune.

În acelaș sens publicase în „Federațiunea“ un articol, intitulat „Echilibrul“, și marele nostru scriitor, Mihail Eminescu, sub pseudonimul „Varro“.

Conducând ziarul într'un spirit național atât de intransigent, nu-e mirare, că în primăvara anului următor (1869) a fost condamnat la un an temniță și 500 fl. în bani.

Cât de iubit era Roman pentru lupta cea mare

și grea ce o purta contra asupritorilor barbari, se vede din „Doina lui Alexandru Roman“, care se cântă pretutindeni între Români.

Iată câteva din aceste duioase versuri populare :

„Plânge mierla prin păduri,
„Robu-i Roman la Unguri
„Pentru sfânta dreptate,
„Că noi n'avem din ea parte.
„Stăpânii s'au mâniaț
„Că Roman a cuvântat
„Și în dietă și 'n tipar
„A spus chinul nostru-amar.“

(Gura-Satului dela 17 Martie 1870.)

Temnița și amendele n'au fost unicele lui suferințe. Adversarii au încercat să-l loviască în însăși existența sa.

Abia în 1880, după 17 ani de funcțiune la catedra universitară, s'au îndurat guvernării de atunci să-i acorde și de drept titlul, pe care de fapt îl avea de mult : de profesor titular de limba și literatura română la universitatea din Budapesta.

Cu această ocaziune, scriind unui amic, fruntaș al partidului național și al vieții publice românești din Ardeal, între altele zicea și aceste memorabile cuvinte : „ . . . Vezi, atâtea m'a costat opozițiunea națională. Dar nu-mi pare rău ; ba nu mi-ar fi părut rău, de nu aș fi fost numit nici acum, căci ceea ce am făcut, aș mai face și poate că volu face la timpul său“.

Cuvintele acestea trebuie să dea de gândit tuturor cetitorilor.

Ele arată că, numai având slujitori devotați, gata să reinceapă oricând calvarul suferințelor dela început, o cauză sfântă poate spera în biruință.

Altfel nu.

Și biserica românească, unită cu Roma, poate fi mândră că a avut între fiii săi unul cu suflet atât de ales și că poate să culeagă din viața și faptele lui învățături morale atât de prețioase.

Ioan Georgescu
profesor, Constanța.

CRONICA.

— *Predici la catedrală*: Duminecă în 5 Dec. Dr. Vasile Chirvaiu ; 6 : Dr. Iacob Radu : 12 Dec. Dr. Gheorghe Miculaș ; 19 : Fr. Hubic.

— *Conferințele religioase ale Reuniunii „Sf. Maria“* vor începe din nou *Duminecă în 12 Decembrie* a. c. d. m. la ora 5 la școala normală gr. cat. de lângă catedrală. Va vorbi d-l *Dr. Iacob Radu*, prepozit capitular și prelat papal. Va fi și un mic program. On. public care a arătat și în trecut un viu interes față de aceste conferințe, este rugat a lua parte la ele. După Crăciun ele vor urma regulat în fiecare Duminecă.

— **Mare serbare și concert în 19 Decembrie a. c.** Reuniunile Mariane, a credincioșilor și ale tineretului școlar va da un concert de Crăciun în sala Cercului Catolic

Duminecă, în 19 Decembrie, la ora 5 p. m. cu concursul corului catedralei unite de sub direcția maistrului Hubic. Corul catedralei va cânta concertul de Crăciun al lui Muzicescu. Vor mai cânta corul teologilor, al elevelor dela școala normală de fete, al Reuniunii elevelor dela liceul și școala comercială, corul elevilor dela școala normală de băieți confesională și a statului, corul seminaristilor. Taxe de intrare moderate: Loge 300 lei; Fotoliu 100; Staluri 80, 60, 40; Balcon 30, 20, 10; Loc de stat 10 și 5 lei. Venitul e destinat pentru ajutorarea școlărilor săraci fără deosebire de confesiune. Le este dat școlărilor să-și deprindă sentimentele de caritate față de colegii săraci cu ocazia sărbătorii săracilor, care este Crăciunul. Rugăm On. public să nu-și cruțe obolul modest dând posibilitatea ca elevii și elevele dela școală să poată face multă bucurie celor lipsiți și avizați. Suprasolvirile se vor publica în „Vestitorul“ și alte gazete.

TIPIC.

5 Decembrie. Dumineca săpt. a X-a d. In. Sf. Cruci, a XXVIII-a d. Rus. și S. Sava, vers 3.

Sămbătă la însărat pe 6, ale inv. 3. și ale Mineiului 3. Mărire și acum dogm. versului. Intrat. Stihovna inv. Mărire și acum. dela Stih. din Mineiu.

Trop. inv. Mărire Trop. Cuviosului și acum a Născ. v. 8. Duminecă la Mănecat. Trop. ca Sămbătă. Sedelnele șcl. ale inv. ca de obicei Evangh. și luminăt. inv. a VI-a Catav. Nașterii șcl.

La Sf. Liturghie. Fericirile v. 3. După intrat: Trop. inv. Mărire Cond. Sf-lui. și acum a Născ. Apost. Dum. a XXVIII-a d. Rus. Evangh. Dum. săpt. X. d. In. S. Cruci (Luca XIII 10) etc.

6 Decembrie Luni. Sf. Nicolae. Hramul Diecesei și al Catedralei.

Duminecă la însărat pe 6 ale sărb. Mărire-și acum a înainte sărbării. Intrat. Prohimeu. Paremii. La Litie. Stihira Uităndu-te . . . Mărire-și acum: Viteeme gătește-te. Stihovna cu Măr.-și acum din Mineiu. La binecuv. pânilor Trop. sărb. de 3 ori Bogații . . . Fie numele Dlui . . . Opust.

Luni la Mănecat. La Dzeu e Dl. Trop. sărb. Măr.-și acum a Născ. v. 4. Sedelnele din Mineu. Polileul cu Pripelele sărb. Antif. v. 4. Prohimeu din Mineiu. Evangh. sărb. (din 13 Nov. S. Ioan Gurădeaur Mănecat pag. 222). Ps. 50. Măr.-și acum, și Stihira din Mineiu. Catavasile Nașterii, La cânt. IX Ceeace ești mai onorată pe v. 1. Luminăt. sărb. cu Măr. și acum. Laudele pe 4. Măr.-și acum. dela Laude din Mineiu. Doxologia.

La Sf. Liturghie. Fericirile Canonului Măr.-și acum. dela cânt. a 3-a. După intrat: Trop. Măr. și acum. Condacul. Apostolul și Evangh. sărbătorii. șcl.

La însărat. (7 Dec. S. Ambrozie) pe 6 cu Măr.-și acum din Mineu. Stihovna din Ohtoic (Luni seara v. 3) Măr.-și acum. dela Stihovna Mineiului. Sf. lui. Mărire-și acum a Născ. v. 4 12 Decembrie Dumineca săpt. a XI.-ad. In. Sf. Cruci și Dumineca SS. Strămoși v. 4.

Sămbătă la însărat pe 6 ale inv. 3, ale Strămoșilor 3 (Mineiu 11 Decembrie) Mărire-și acum. dogm. versului Intrat. Stihovna inv. Mărire-și acum dela Stihovna strămoșilor. Trop. inv. Măr.-și acum. Trop. strămoșilor.

Duminecă la Mănecat. Trop. ca Sămbătă. Sedelnele șcl. ale inv. Ev. inv. a VII. Catav. Nașterii. Luminăt. inv. a 7-a Măr.-și acum. Luminăt. strămoșilor. Laudele pe 4 ale inv. 2, ale strămoșilor 2. Măr.-și acum Preabinecuv. Doxologia.

La Sf. Liturghie. Ferlicirle v. 4. Trop. inv. Măr.-Și acum. Condacul Strămoșilor. Apostolul și Evanghelia strămoșilor. etc.

La Însărat. (13 Dec. SS. Martiri Eustractie șcl) pe 6 cu Măr. Și acum din Mineu. Stihovna cu Măr.-Șiacum din Mineu. Trop. Martirilor. Măr. Trop. Ingerilor Și acum, a Născ.

Misă —

Schițe de predici.

A) *Dum. X. d. înălț. Sf. Cruci (5 Dec.).*

„Și îndată s'a îndreptat și măria pe D-zeu“. (Luca XIII. 10).

Introd. „Este mai fericit a da, decât a lua (Fapt. Apost. XX. 35). Celce primește este obligat la mulțumire.

Trat. I. Pentru binele ce-l primim suntem datorii cu mulțumită ¹ lui Dzeu. Foate vin de Domnul (Iacob I, 17). Oamenii sunt numai unelte în mâna Domnului (Ioan XI, 41; Ps. C. XV, 3; Tob. XI, 17; Fap. VIII).

II. și aceluia care ne face bine. (II. Reg. 9; III. Reg. 2, 7; Tob. XII; Luc. XVII, 17; Col. III, 15; Ef. V, 20).

Inch. Al zis: ingrât despre cineva, l-ai acuzat cu toate relele.

B) *Sf. Nicolae.*

„Îndreptător de credință și tip de blândețe“ (Trop. sârb.).

Introd. Onorăm pe Sfinți căci ne-a arătat pildă de urmat prin credința lor și prin purtarea lor.

Trat. I. Ne-am învățat credință. Am împlinit cuvintele lui Hristos (Mat. V, 16; Is. LVI, 10; Dan. II; II Mac. VI).

Dacă vom urma lor, fericirea vecinică vom dobândi. (Mat. X. 32; Dan. VII. Mat. V, 12; Luc. IX, 26).

II. Ne-am învățat cum să trăim. „Prin virtuți cu D-zeu suntem asemenea“ (Sf. Bern.; Mat. XII, 50; Ps. XLIV, 14; Mat. XIII, 43). Creștinul fără virtuți este ca nuca fără sămbure, isvorul fără apă, pomul fără poame. „Înzadar ne numim creștini, de nu urmăm exemplul lui Hristos“ (Sf. Leo cel mare). Creștinismul este imitarea naturii lui D-zeu“. (Sf. Grig. Naz).

Inch. Să onorăm pe sfinți prin imitarea vieții și a virtuților lor.

C) *Dum. XI. d. înălț. Sf. Cruci. (12 Dec.).*

„un om oarecarele a făcut cină mare...“ (Luc. XIV. 16).

Intr. Cina aceasta este Sf. Eucharistie. Mare pentru însemnătatea ei, mare pentru numărul celor chemați.

Trat. I. Cuminecarea deasă ne aduce mult folos. a) ne invită, ne constrânge chiar la o viață sfântă (Ioan VI, 57) „Ca două clare contopite să unește Christos cu noi în Sf. cuminecătură. Noi în El suntem, și El în noi“ (Sf. Ciril). Celce se împărtășește des în Christos, aproape se transformă în Christos“ (Sf. Aug. I. Cor. X, 17).

b) slăbește aplicarea noastră spre păcat. Păcătoșii cei mari nu sunt din șirul acelor, cari se cuminecă des (Luc. XXIV, 31; III. Reg. 19). „Cuminecarea pre cel timid îl face leu, pentru cea tremură iadul de acei cari se cuminecă des“ (Sf. Ioan Crisostom).

II. Cuminecarea deasă arată o schimbare și în viața de toate zilele. Călugării, călugărițele. Cel rău chiar pentru aceea nu se cuminecă, pentrucă știe că se va despărți de păcat, ceea ce nu vrea. Sf. mărturisirea este ca focul mistuie tot afară de piatră și fier. „Dacă s'au vindecat aceia, cari s'au atins de lui Isus, cu cât mai vărtos ne vom schimba noi cari ne unim hainele cu Hristos“ (Sf. Ioan Cris.).

Inch. „Să ne împărtășim des, că unde este D-zeu, vrăjmașul lui fuge de acolo“ Sf. Ios. Cup).

—Ami—

BIBLIOGRAFIE.

— Am primit la Redacție următoarele cărți noi:

— Din biblioteca „Mântuiește-ți sufletul“ — Lugoj (Editura Reuniunii de misiuni din dieceza Lugojului): No. 6—7:

Micul catehism, pentru poporul românesc de Dr. Nic. Brânzeu; prețul 6 Lei. Cuprinde pe scurt învățăturile credinței creștine catolice, 48 pagini. Bună pentru popor și școlari. — No. 10—11: *Sărbătorile băbești...* de P. Gavril Bichigean; o foarte potrivită broșură pentru combaterea sărbătorilor superstițioase la noi. Prețul 8 Lei. — No. 11—15: *Cărți acre...* de P. Gavril Bichigean, o prețioasă învățătură asupra cărților de superstiție ca „Visul“, „Epistolă“ șcl. Prețul 10 Lei.

— Din „Publicațiunile istorice ale Eparhiei Lugojului“: No. 1: *Unirea Românilor din Lugoj* de Arhiereul Ioan Boroș; 8°, pp. 120; prețul 30 Lei. — No. 2: *Unirea la Ticvaniu Mare în 1852* de Dr. Nic. Brânzeu, canonic, primredactor la „Sionul românesc“. Prețul 20 Lei (pp. 32). Necesitatea unei astfel de serii de publicații s'a și simțit, de aceea felicităm pe inițiatorii ideii, căci noi și în aceste două, precum și în cele ce vor urma, putem citi lucruri interesante cu privire la unirea religioasă din Banat. Astfel se vor risipi calumniile vrășmașe că Unirea a fost o operă meschină, când ea a fost o sinceră pornire spre viață isvorată din dragostea de neam.

— *Pocății*: N-rul 9: Mărturisirea de credință a bapțiștilor combătută de teologie ortodoxă-catolică. 14 Lei. — No. 10: *Scara biblică* (sau locurile din Biblie unde se află învățăturile Bisericii). Pr. 8 Lei. De Dr. Nicolae Brânzeu, canonic, Lugoj. Le recomandăm.

— În ediția „Cartea Românească“ au apărut: „*Biblioteca Minerva*: No. 145: *Doctorul negru* de Arthur Conan Doyle, trad. de Nic. Pasta, 6 Lei; — *Biblioteca agricolă populară*: No. 5: *Calul, viața și îngrijirea lui*, de Dr. P. Popescu-Daia, inspector gen. zootehnic; Lei 5. — No. 7: *Ce este viața de vie* de I. C. Teodorescu Lei 5.

— *Oamenii mari ai României*: *Ioan Vodă cel cumplit* (1572—1574) de B. Petricescu—Hașdeu, ediția III-a, Lei 65; — *Oameni aleși II. Românii* de I. Simionescu, Pr. 80 Lei. Continuarea p. I. Străini. Aici ne întâlnim cu lucruri amănunțite și interesante despre viața lui Milescu, Cântemir, Ștefan cel Mare, Șincai, Lazăr, Vlahuță, Grigorescu, Șaguna etc. O recomandăm.

Atragem atențiunea veneratului Cler asupra societății.

BELGO-ROMÂNĂ

cel mai solid institut de asigurări și reasigurări în România. Asigurări contra focului, cu cel mai redus tarif (în afară de cartel). În relațiune contractuală cu Episcopia Lugojului. Din premiul asigurațiilor în parohie 10% spre scopurile parohiei (în dieceza Lugojului fondului diecezan). Asigurări pe viață, tipurile cele mai avantajoase și moderne!

Direcțiunea Generală: București,
Direcțiunea Regională: Timișoara, I
Bul. Regina Maria No. 6.

Tipografia și Librăria Românească Oradea. — Redactor resp.: Păr. Dr. Albișie L. Tăutu.

